

Tro och icke-tro – vad är det?

Dialogen med andra kyrkor kallas eku-
menik och är inte ny. Den interreli-
giösa dialogen, med andra religioner,
är också etablerad. Men dialogen med
”icketroende” är lite av en pionjärverk-
samhet, mest på ett officiellt plan och
troligen för ett fåtal i vår kyrka.

Kardinal Gianfranco Ravasi, som leder
Påvliga kulturinstitutet, är det främsta
namnet. Hans projekt *Il Cortile dei
Gentili*, lite provokativt översatt till
”Hedningarnas förgård”, syftar till att
etablera dialogkontakter på olika håll
i världen, till en början på akademisk
nivå. Bologna, Paris, Rom, Tirana och
Barcelona var först, och sedan den 13-
14 september är också Stockholm med
på listan.

Sveriges ambassadör vid den Heliga
Stolen, Ulla Gudmundson, såg till att
organisera två dagar med kardinalen i
möte med svenska ”troende” och ”icke-
troende” inför en intresserad publik.
Förvånansvärt många var intresserade
och engagemanget var påtagligt både i
panel och auditorium, hos Vetenskaps-
akademien såväl som i Fryshuset.

Skiljelinjen ”troende” – ”icke-troende”
är egentligen fiktiv. Kardinalen själv

diskuterade det adekvata i de termer-
na. Varje människa har en världsbild
som utgår från ett försanthållande
men rymmer mer än så. *Fede* och *fi-
ducia*, italienska för tro och tilltro, til-
lit, förtroende, hör samman för varje
människa, vare sig tilltron gäller Gud,
Människan, Livet eller Vetenskapen.
Att hitta goda termer är svårt, inte hel-
ler ”religiöst troende” contra ”icke-
religiöst troende” är helt tillfredsstäl-
lande. Fler förslag?

Panelsamtalet på torsdagen hos Veten-
skapsakademien rörde sig på en veten-
skaplig nivå, med företrädare för biologi
och fysik, filosofi och teologi och så två
kända författare. Vad innebär att tro el-
ler inte tro? Finns det en värld som inte
är materiell? Vad är en människa? De
frågorna ställdes till panelen och ledde
till eftertänksamma reflektioner som
man gärna hade följt i flera dagar – hur
ofta ställs sådana frågor? Här fördes en
dialog, lågmäld men på hög nivå, sådan
man sällan får vara med om.

Att sedan publiken omväxlande
applåderade sina respektive menings-
fränder – ena gången de ”troende”,
andra gången de ”icke-troende” – visar
kanske att dialogen icke är var mans

eller kvinnas sak. Vi har behov av att
markera tillhörighet och egen uppfatt-
ning, ibland mer än att lyssna och låta
sjunka in.

Lite så var det också dagen efter i
Fryshuset, när kardinalen fick möta
representanter från trossamfund plus
sekulära humanister. Här slog pulsen
snabbare men fortfarande mycket vän-
skapligt i panelen, inte minst tack vare
Ulla Gudmundsons suveräna mode-
rerande. Ett till stor del ungdomligt au-
ditorium reagerade med engagemang
och intresse.

– Låt samtalet bli som på en mid-
dagsbjudning, där några känner var-
andra och andra inte, ledigt och fritt,
uppmanade moderatorn panelen båda
dagarna. Så blev det. Och just så måste
denna dialog nog föras, otvungen och
prestigefri. Båda paneler kom fram
till att världen troligen blir bättre om
staterna är sekulära men garanterar
religionsfriheten, så att samhället får
rymma traditioner och religioner, möj-
lighet till möten mellan människor,
utbyte och växande mognad. Värt ett
samtal?

Kaj Engelhart

Trons år – att se inåt, utåt, bakåt, framåt

Det av påve Benedikt XVI utlysta Trons
år inleds i vårt stift med en mässa i dom-
kyrkan den 11 oktober klockan 18:30.

I Km kommer vi att följa året som
det utgestaltas i församlingar, missio-
ner, grupper, gemenskaper – i och utan-
för Sverige. I detta nummer inleder vi
med ett nedslag i huskyrkan, den hem-
mets kyrka om vilken påve Johannes
Paulus II sa: ”Kyrkans framtid ligger i
familjens händer.” I numret påminns vi
också om två i den oändliga skara som
förmedlat tron till oss: 1100-talsprofe-
tissan Hildegard av Bingen som just ut-

nämnts till fjärde kvinnliga kyrkolärare
inom Katolska kyrkan och Antonius
Maria Claret, månadens helgon, som
fick utstå mycket förföljelse på grund
av sin iver att missionera på Kuba.

Vi vänder blickarna utåt, mot Liba-
non och Polen, vi reflekterar över reli-
gionen som problem eller möjlighet, vi
berättar om böcker som kan bidra till
egen trosför djupning. I reportaget om
kapellförsamlingen i Katrineholm ges
exempel på hur tron tar fäste bland män-
niskor. Trons år inbjuder oss att se både
utåt och inåt, såväl bakåt som framåt.

Ledarartikeln kring tro och icke-tro ger
ytterligare infallsvinklar.

Och på sidan 9 påminner biskop An-
ders om att ”trons kärna är att låta sig
älskas av Gud”. Det är ett evangelium
att återvända till under året.

Fotnot:

Biskop William Kenney CP talar i samband
med invigningen av Trons år, den 11 oktober
klockan 17 i Domkyrkosalen. Biskop William
utsågs till hjälpbiskop i Stockholms katolska
stift år 1987 och är nu hjälpbiskop i ärkestiftet
Birmingham.

Interreligiös konferens på Fryshuset

”Religion – problem eller möjlighet?”

Lördag morgon i Stockholm. I en studielokal på Skeppsholmen sitter ett femtiotal ungdomar och några äldre i grupper och arbetar i workshops. Ta fram vad ni har inom er av fördomar om andra religioner, islam, judendom, hinduism, kristendom, lyder direktivet. Grupperna är blandade, alla religioner är representerade, men ändå känns det fritt att ventilera uppfattningar man har om varandra och normalt drar sig för att servera – man vill ju inte kränka.

Vår grupp skall ta fram fördomar mot islam. I gruppen finns en flicka som är muslim. Hon är lugn och avspänd när vi räknar upp: kvinnoförtryck, slöjfixering, terrorism, våldsbänagenhet, hedersmoral, fanatism, bokstavstrohet ... Det tar emot att säga allt inför henne, men vi lyckas – kanske tänker vi att detta är andras fördomar, inte mina. Jag hinner fundera kring skillnaden mellan uppfattning och fördom. Fördomar är negativa uppfattningar, och det var detta det skulle handla om, men bådadera är subjektiva.

Nästa uppgift är att hitta svar på fördomarna. Vi ickemuslimer skall försöka ge förklaringar och svar från islamiskt perspektiv på fördomarna mot islam. Det är en utmärkt övning som man borde göra oftare, även i andra situationer. Söka förklaring till den andres sätt att vara annorlunda på ett negativt sätt. Negativt varför? Håller min negativa reaktion vid djupare eftertanke? Vad säger den om mig, mer än om den andre?

Vi lyckas prestera ett hyfsat sätt att ikläda oss muslimens roll och förklara det vi kallar för slöjfixering. Koranen talar om anständig klädsel och avser både kvinna och man. De svettiga karlarna i bara shorts som man ser i värmen i Som-

marstockholm är alltså lika *haram* som alltför avklädda damer. (Något man väl också hade på känn.) Profetens ord måste tolkas och tillämpas adekvat i varje tid och på varje plats. Den muslimska flickan i vår grupp bär inte slöja ...

Det här är ett inslag i en helg under rubriken ”Tillsammans för Sverige” som Fryshuset kallar sitt projekt ”att genom interkulturell/religiös dialog bygga broar i samhället som kan motverka främlingsfientlighet, rasism och extremism. Projektet utgår från våra mänskliga rättigheter och vill skapa möten mellan ungdomsgrupper, kulturer och traditioner samt ta vara på religionen som en positiv växtkraft i arbete för fred och förståelse”. Så formulerar man det själv.

Ungdomarna är i fokus. Helt logiskt, för det är hos dem som framtiden skapas i Sverige, vare sig den kommer med skärpta motsättningar som lånar religiösa uttryck, eller minskande konflikter i takt med att äldre kontroversämnen tappar sin aktualitet och – förhoppningsvis – integrationsprocesserna verkar.

Att aktivt bidra till ett ”tillsammans” är en klok och viktig insats som samlar aktiva från olika håll: projektledarna Maria Kjellsdotter Rydinger, präst i Svenska kyrkan, och imamen Othman Al Tawalbeh (vars anställning genom en svenskkyrklig församling väckte visst rabalder), och ungdomsledarna Sudhagar Raghupathy, representant för unga Dharmis och Asharvaner (buddhister, sikher, hinduer med flera), Jonna Wolf från Judiska Centret och Dina Elmahl som är muslim.

Helgkonferensen, med internationella inslag från franska dialogorganisationen C.I.E.U.X. och St Philip’s Centre

i engelska Leicester, startade på fredagen med inledningar i tidigare Skeppsholmskyrkan. Prästen Maria betonade att religionen även för ungdomarna i Fryshuset ibland är ett hinder, som måste bli en tillgång. Imamen Othman citerade Koranen, där Gud säger att ”jag skapade er olika så att ni skall lära känna varandra”. Och rabbinen David Lazar gav tre ord med på vägen: Lyssna, Andas, Tala! Inte minst Lyssna kommer ofta bort i dialogen.

Så följde inlägg från Jasenko Selimovic, politisk sekreterare hos integrationsministern, religionspsykologen Önver Cetrez som forskat om den religiösa situationen bland assyrier/syrianer i Sverige, och pedagogikprofessorn Hans-Ingvar Roth som nyligen utkommit med boken *Är religion en mänsklig rättighet?*

Här dominerade nog vuxenperspektivet, och en del av behållningen var mötet i rasterna med vänner och bekanta med dialogengagemang från olika religiösa traditioner. Ungdomarna, de flesta aktiva i Fryshusets ungdomsprojekt, fick nöja sig med att ge sina reaktioner.

Att hålla ihop ungdomar och vuxna är en poäng, även här, för att sy ihop nya och gamla erfarenheter. En starkare katolsk närvaro skulle vara värdefull, med tanke på den utmaning till ett ”tillsammans” som vår kyrka upplever och de erfarenheter den gjort och gör.

Fortsättningen? Metodutveckling pågår som snart är klar, inspiration till och finansiering av verksamhet på nya orter. Men först en uppföljningsträff i oktober, säger Maria Kjellsdotter Rydinger. Och i vår kanske, på muslimernas önskan, en konferens på temat ”Sekulariseringen – problem eller möjlighet?”